

Amateurtuindersvereniging

**Houtwijk
de Noord**

Adres: t.o. Uithofslaan 32 te Den Haag

Tel.: 06-20144629 [Mijn moestuin](#)

e-mail: atvhoutwijkdenoord@gmail.com

Mijn moestuin en ik (6-7)

Ervaringen van een
beginnende moestuinier

Uit Tuinkrabbels, november 2013 (6)

door Mildred Steevensz

Hoor de wind waait ...

Het is 5 december en een storm teistert de Nederlandse kust. Geen weer voor de tuin, dus voor het heerlijke avondje een aanvang neemt, is er even tijd de balans op te maken van mijn eerste jaar als moestuinier en om me over te geven aan wat overpeinzingen.

De natuur als leerschool
Het eerste jaar als hobbytuinder is omgevlogen. Met vallen en opstaan heb ik veel geleerd van de successen en de misers. Het was een boeiend leerproces. Bij de start was het meteen raak. De eerste les diende zich meteen aan: wees niet ongeduldig en eigenwijs en bewerk de grond pas als die droog is (maar ook weer niet te droog, bleek later in het jaar) en laat hem met rust bij regen. Dat spaart energie en je rug. Want klei: wat kleeft dat goedje!

Strooien, strooien, strooien...

Een tweede les was: begin op tijd met binnenshuis voor te zaaien. Hou daarbij het zaai-schema in de gaten. Hoewel dat kennelijk ook niet alles zegt, want een koud voorjaar kan dat schema grondig overhoop halen. Royaal zaaien is niet altijd nodig, want je hebt gauw teveel van een gewas (zo wist ik me geen raad met het overschot aan tomatenplantjes; weggeven lukte niet, want ook anderen bleken daarvan teveel te hebben).

En het verspenen van te dicht op elkaar groeiende kiemplantjes is een monnikenbaan. Dat doen we dus niet meer.

Eerlijk zullen we alles delen...

Een derde les was dat ik de tuin deel met diertjes van allerhande soort, groot, klein, kruipend en vliegend, zichtbaar en onzichtbaar. Wat zij met mij gemeen hebben is dat zij dol zijn op wat ik in mijn tuintje laat groeien en bloeien. Soms vind ik dat OK (meesjes die zaadjes uit de zonnebloemen pikken, vliedertjes, bijtjes en andere insecten die rondartelen en rondvliegen), soms maakt me dat ronduit chagrijnig als het beetje sla en andere bladgroenten, wat er staat, plotse-ling alleen maar uit kale nerven bestaat en de kolen op een gatenkaasje lijken. Maar goed, een beetje hobbytuinder moet daar tegen kunnen heb ik besloten.

Oh, kom er eens kijken ...

Een vierde les is: wat te doen met al het geoogste (behalve direct consumeren natuurlijk). Er wordt gezegd wie wat be-

waart heeft wat, maar de appeltjes, netjes opgeslagen in dozen in de kelder, denken daar anders over. Meende ik tot na de winter appeltjes te kunnen eten, moet ik ervaren dat de bewaarperiode flink korter is en er wekelijks moet worden gecontroleerd hoe zij erbij liggen. Dat betekent in rap tempo allerlei recepten waarin appels voorkomen, uitproberen. Ik ben, nu er op de tuin niet veel meer valt te doen, druk bezig met het steriliseren van glazen potten en het maken van appelchutneys en dito compote. Manlief vindt gedroogde appeltjes lekker en houdt zich daarmee bezig. Uiteraard worden dagelijks een paar appeltjes uit het vuistje gegeten. Taarten bakken lijkt me ook wel wat, maar dan geldt: elk pondje gaat via het mondje. En met de decemberfeesten in het vooruitzicht is dat toch al een 'probleem'. Ook de diepvries biedt uitkomst. Want behalve appels is er een voorraad bietjes, peper-

pepertjes en courgette, waarvan ik nu even niet weet wat ermee te doen. Wat is het toch leuk om zo nog van je tuin te kunnen eten als het seizoen al voorbij is!

De finale

Hoewel ik momenteel erg geniet van het bezig zijn met het verwerken van de oogst, moet er op de tuin ook worden opgeruimd. Het leeghalen van de kweekbedden stemt me wat weemoedig. De tuin heeft me zoveel gegeven en nu gooi ik de plantenresten op de com-

posthoop. Zo van: jullie rol is uitgespeeld, het is afgelopen. Het voelt een beetje als verraad. Het is moeilijk om afscheid te nemen van het tuinseizoen. Maar wat zeur ik! Het opruimen van de bedden betekent immers niet het in de steek laten na bewezen diensten, maar gewoon een voorbereiding op een nieuw tuinseizoen! Dus ga ik nu zonder schuldgevoel driftig aan het spitten en wens ik iedereen een goed en gezond 2014 toe met heel veel tuinplezier!

Mildred

Uit Tuinkrabbels, januari 2014 (7) door Mildred Steevensz

De avonturen van een moestuinier

Het is warm voor de tijd van het jaar. Op de tuin kan nog worden gewerkt. Maar wat? De tuin heeft na een jaar zijn vorm gekregen, de meeste teeltbedden zijn omgespit en bekalkt. Wat overblijft (behalve onkruid wieden, maar daar heb ik even geen zin in) is het oogsten van de laatste wintergroenten en zelfs nog wat bladgroenten die dankzij het zachte winterweer nog steeds fier overeind staan.

Niet meer zo onervaren, maar nog veel te leren

In deze rustige periode heb ik dus genoeg tijd om het bezoek aan Groene Passie, de beurs voor hobbytuinders, op een rijtje te zetten. De Beurs is uitsluitend gericht op tuinieren, zonder allerlei *lifestyle* gedoe en andere poespas. Wat een verademing! Mooi tuingereedschap, zaden, natuurvriendelijke bestrijdingsmiddelen (is dat mogelijk?) maken me o zo hebberig. Maar de verleiding om te kopen heb ik kunnen weerstaan (op een paar kleine dingetjes na: broeskopjes die je op een plastic petflesje kunt draaien en tuinhandschoenen in mijn maat, eindelijk passende handschoenen. We blijven praktisch!). Maar de lezingen, daar ging ik echt voor, vooral die over permacultuur, omdat ik daar regelmatig daar regel-

matig iets over tegenkom in tijdschriften.

Permacultuur

Permacultuur is een afkorting van permanente agricultuur en cultuur en is in Australië ontstaan. Verbondenheid tussen mens en natuur en mensen onderling is het doel. Delen is het uitgangspunt: ieder mens moet toegang hebben tot vers en gezond voedsel dat met respect voor mens en aarde is geteeld, dus zonder schade aan de natuur.

Kenmerkend is een landschap met een verscheidenheid aan gewassen. Dit in tegenstelling tot de gangbare monocultuur, grote oppervlakten met een en hetzelfde gewas.

Hoe gaat het in zijn werk?

Het bos met verschillende lagen als ecologisch principe

heeft als voorbeeld gediend voor de permacultuur. In een bos heb je achtereenvolgens bomen, klimplanten, besdragen, de struiken, de kruiden, de wortelgewassen en tot slot de bodem met bodemleven als onderste laag. Deze lagen vormen samen een goed functionerend geheel. Ze beschermen en versterken elkaar. Dit principe van de gelaagdheid geldt volgens de permacultuur ook voor een gezonde moestuin. Maar hoe doe je dit dan?

In de eerste plaats is het van belang om rekening te houden met de invloed die zon, water en wind hebben. Dat is overal anders. In Nederland moeten we, omdat de zon hier weinig schijnt, zoveel mogelijk zon invangen en sterke wind omleiden.

In een moestuin kun je dat doen door (fruit)bomen en in hun nabijheid (bessen)struiken in een halve cirkel te planten, zodat gewassen tegen de heersende wind worden beschermd. De zon moet daarbij zoveel mogelijk toegang hebben tot de tuin. De grond wordt bedekt met organisch materiaal zoals bladeren, stro, dode plantenresten, zaagsel en zelfs stukken karton. Dit remt de groei van onkruid, zorgt dat vocht wordt vastgehouden en wortels worden beschermd tegen vorstschade. Bovendien wordt deze mulch door micro-organismen omgezet in voedingsstoffen voor de plant. Belangrijk is om de grond niet (meer, zoals ik dat graag doe) om te spitten, maar hooguit om te woelen. Het bodemleven mag niet worden verstoord, want dat zijn de belangrijkste werkers in de tuin (en niet ik/wij, valt dat even tegen!).

In een ver verleden verbouwden de Azteken in Mexico hun voedsel volgens dit principe. Zij

plantten bij maïs de bonen. Die bonen gebruikten de maïs als klimstok en leverden op hun beurt meststof aan de maïs door de stikstofproductie in de wortels. ertussen werden pompoenen geplant die met hun grote blad de bodem bedekten. Daar kunnen we van leren.

Experimentje

De werkwijze van permacultuur is erg verwant aan hoe het er in de vrije natuur aan toegaat. Het lijkt mij best interessant om het experiment aan te gaan. Als ik eerlijk ben, moet ik toegeven dat ik een moestuin met een overzichtelijke indeling in

teeltbedden met in ieder bed een paar gewassen in keurige rijtjes een prettig gezicht vind. Dus ik zal mijn tuintje niet helemaal omgooien. Maar ik ga het toch proberen. Wel op een klein stukje. Ik ben benieuwd of het me lukt om de natuur zijn gang te laten gaan!

Mildred Steevensz

